

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เทศบาลตำบลสวนขัน
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

จัดทำโดย
งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลสวนขัน ตำบลสวนขัน
อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงานป.ป.ช.) ได้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment:ITA) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ เป็นต้นมา ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ ให้หน่วยงาน ภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ใน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงานป.ป.ช.กำหนด ซึ่งในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงาน และผู้บริหารทุกคน เป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมกันต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในเทศบาลตำบลสวนขัน โดยใช้แนวทางปฏิบัติตามคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งจัดทำโดย งานนิติการ สำนักปลัดเทศบาล จะช่วยเป็นหลักประกันใน ระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินงานของเทศบาลตำบลสวนขัน จะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาส ที่จะประสบปัญหาจะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง

ระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Known Factor	Unknown Factor
การรับผลประโยชน์ต่างๆ หรือสินบน - การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้รับผลประโยชน์จากองค์กร		√
การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ในการจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลล่าช้า		√
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค		√
การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ - มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค		√

หมายเหตุ :

Known Factor ความเสี่ยงที่เคยเกิด คาดว่าจะมีโอกาสเกิดซ้ำสูง หรือมีประวัติอยู่แล้ว

Unknown Factor ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อน ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๒. ให้นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ มาแยกเพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต
ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่าง
ปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายใน
องค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มี านาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่
รู้จักไม่ สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถก ากับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม ่าเสมอ

ตาราง ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การรับผลประโยชน์ต่างๆ หรือสินบน - การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้รับ ผลประโยชน์จากองค์กร	✓			
การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ในการจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัด จ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิด ประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลล่าช้า	✓			
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมี โอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความ ช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค		✓		
การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ - มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมี โอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความ ช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๓. ค่าความเสี่ยงรวม คิดจากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คุณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ (MUST) หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ (SHOULD) หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาาีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง (ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix))

ขั้นตอนย่อยที่มี ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น การเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง)
การรับผลประโยชน์ต่างๆ หรือสินบน	๒	๑	๒
การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ในการจัดซื้อจัดจ้าง	๒	๑	๒
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๒	๒	๔
การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

๔. ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมิน

การควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้: จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตาราง ๔ แสดงการประเมินควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การรับผลประโยชน์ต่างๆ หรือสินบน	ดี	✓		
การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ ในการจัดซื้อจัดจ้าง	ดี	✓		
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	พอใช้		✓	
การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	พอใช้		✓	

๕. แผนการบริหารความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริตประจำปี ๒๕๖๓

โดยจัดทำขึ้นเป็นประกาศเทศบาลตำบลสวนขัน ดังนี้

๑. เรื่องนโยบายคุณธรรมและความโปร่งใส ปราศจากการทุจริต (ปี พ.ศ.๒๕๖๔)
๒. เรื่องเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ปี พ.ศ.๒๕๖๔)
๓. เรื่องมาตรการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ (ปี พ.ศ.๒๕๖๔)
๔. เรื่องมาตรการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (ปี พ.ศ.๒๕๖๓)
๕. เรื่องมาตรการป้องกันการรับสินบน (ปี พ.ศ.๒๕๖๓)
๖. เรื่องมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ (ปี พ.ศ.๒๕๖๓)
๗. เรื่องมาตรการการจัดการข้อร้องเรียนการทุจริต (ปี พ.ศ.๒๕๖๔)
๘. เรื่องมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง (ปี พ.ศ.๒๕๖๔)
๙. เรื่องเจตนารมณ์ในการเป็นองค์กรคุณธรรมของเทศบาลตำบลสวนขัน (ปี พ.ศ.๒๕๖๓)
๑๐. เรื่องมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (ปี พ.ศ.๒๕๖๓)